

‘Samenzingen als koor, in plaats van ieder solo’

Projectgroepen en netwerken weten van elkaars bestaan soms nauwelijks af, ieder is met zijn eigen relatief ‘kleine ding’ bezig. Samen zouden zij veel meer kunnen bereiken, vinden Barend Meerkerk (PPP-Agro Advies), Frank Lenssinck (Melkveeproefbedrijf Zegveld) en Bert Philipsen (Melkvee Academie). Het is reden voor de drie partijen om de netwerken voor innovaties in het Westelijk Veenweidegebied te bundelen.

Geesje Rotgers

Innovaties

Kunstmestloos boeren op veen

Veen levert van nature veel stikstof. Alleen niet altijd op het juiste moment. Dierlijke mest is er vaak voldoende, alleen niet altijd in de juiste samenstelling. Gekeken wordt hoe het kunstmestverbruik vermindert kan worden, met als ultieme doel: kunstmestloos boeren.

Duurmelken

Moet er nog wel gestreefd worden naar een tussenkalftijd van 365 dagen? Of kan een tussenkalftijd van twee jaar ook best?

Verminderen fosfor in krachtvoer

De eerste ervaringen op Koeien & Kansen-bedrijven wijzen erop dat er nog veel mogelijkheden zijn voor lagere fosfaatgehalten in rantsoenen voor melkvee.

CLA-melk

Een aantal veehouders in het westen is overgegaan op de productie van CLA-melk, ‘merkmelk’, voor FrieslandCampina. Het verloop van het CLA-gehalte in de melk vertoont echter een grillig verloop door het jaar met een niet altijd aanwijsbare oorzaak. In hoeverre kan hierop met ruwvoer worden gestuurd?

Natuur maken met behulp van melkkoeien

Je hebt een perceel grasland waarop je ‘morgen’ natuur wilt ontwikkelen. Hoe pak je dat aan?

Ondernemers, onderzoekers, studenten, beleidsmedewerkers, iedereen moet gezamenlijk optrekken in de strijd voor innovatie van de melkveehouderij.

“Om goede perspectieven te creëren voor de ondernemers in het Westelijk Veenweidegebied”, stelt Frank Lenssinck, bedrijfsleider van Melkveeproefbedrijf Zegveld. Met name in het veenweidegebied is innovatie hard nodig, om voldoende perspectief te kunnen behouden voor de veehouders. De drassige veenbodem maakt het lastiger om er te boeren. Bovendien is het de cultuur om de koeien veel en lang te weiden en je daarnaast in te zetten voor het behoud van het typische veenweidelandschap. “Ook zonder beheervergoeding zouden veel veehouders aan natuurbeheer doen”, stelt Bert Philipsen, projectleider van de Melkvee Academie. Anderzijds zijn de mensen in dit gebied doorgaans iets individualistischer ingesteld en daardoor iets minder snel geneigd tot samenwerking.

Één grote paraplu

“Als je op de kaart van Nederland keek waar de praktijknetwerken van de afgelopen jaren zich bevonden, dan was dat overal in Nederland, behalve in het westen”, zegt Lenssinck. Inmiddels is dat niet meer het geval, mede dankzij de inspanningen van de drie heren. Lenssinck: “Ook hier spelen actuele thema’s, die vragen om aangepakt te worden.” (Zie kader voor de vijf innovaties waaraan nu gewerkt wordt). Lenssinck, Meerkerk en Philipsen willen nog een stap verder gaan met hun netwerken. Die moeten niet als individuele clubjes werken aan hun thema, zoals overal in het land wél gebeurt. Nee, de netwerken moeten samenwerken onder één paraplu. “Daar hebben alle partijen profijt van”, stelt Lenssinck. “Als individuele ondernemer, of als groepje boeren, bereik je vaak niets. Je bent dan doorgaans niet opgewassen tegen de grote marktpartijen en wordt niet beschouwd als serieuze gesprekspartner. Als Wageningen Uni-

versiteit kunnen wij samen met de netwerken van veehouders wél in gesprek komen, maar wij bereiken ook niets als wij alléén aan de slag gaan met een onderwerp. Het is namelijk zinloos als de markt het onderwerp niet oppakt en de veehouders er het nut niet van inzien. Daarom willen wij alleen werken aan innovaties die door veehouders zijn bedacht en als zinvol worden beschouwd. Onderzoek en ondernemers kunnen elkaar zo goed helpen.”

Veehouders erbij betrekken

Barend Meerkerk (PPP-Agro Advies) is adviseur in het gebied. Hij kent er veel veehouders, en is een onmisbare schakel in het bereiken van die doelgroep. Hij weet wat er leeft bij zijn klanten, wat zij willen, én – niet onbelangrijk – hij kan de veehouders motiveren voor deelname aan de netwerken. De bedoeling is dat er zoveel mogelijk veehouders meedenken met de netwerken en er vervolgens hun voordeel mee doen. Veel veehouders in deze regio proberen bovendien graag nieuwe dingen uit.

Ook regionale beleidsmakers worden bij de initiatieven betrokken. “Als groter team word je eerder serieus genomen”, constateert Meerkerk. “Beleidsmakers zijn dan sneller geneigd om zich bij de groep aan te sluiten en zich ervoor in te zetten.”

Als je een netwerk wilt oprichten en in aanmerking wilt komen voor ondersteuning, dan is het formeel voldoende als het netwerk bestaat uit twee partijen. “Wij willen er veel meer partijen bij betrekken – alle partijen die iets extra’s kunnen toevoegen aan het team, mogen meedoen. Voorwaarde is wel dat partijen open tegen elkaar zijn en elkaar ‘de bal’ gunnen”, stelt Meerkerk. Aan dat laatste schort het nog wel eens in ‘netwerkland’. Te veel netwerken staan op zichzelf. En dat maakt het lastiger om iets te bereiken. Meerkerk: “Je versterkt elkaar door samen te zingen als koor, in plaats van allemaal alleen.” Bert Philipsen is ook blij met de brede samenwerking. “Als Melkvee Academie hadden wij

opvallend weinig aanhang in West-Nederland. Terwijl de uitdaging om boer te blijven, hier groter is dan elders. De Melkvee Academie en de veehouders in deze regio hebben elkaar veel te bieden op het gebied van innovatie. Door de gezamenlijke aanpak krijgen we meer snelheid en dynamiek in de ontwikkelingen.”

Samen optrekken loont

De vijf netwerken hebben inmiddels een gezamenlijke scholingsdag georganiseerd. Van de in totaal 70 veehouders die op dit moment bij het netwerkcluster betrokken zijn, meldden zich 40 tot 50 op die dag. Het netwerkcluster wordt geregeld benaderd door partijen die ook mee willen doen, het gaat dan bijvoorbeeld om voerfabrikanten die mee willen denken over fosforarm voeren. Volgens Philipsen zijn vooral middelgrote spelers geïnteresseerd in deelname. Zij realiseren zich dat het belangrijk is om samen te werken, voor het

behalen van hun doelen. De echt grote partijen hebben vaak wel genoeg ‘power’ om het zonder die samenwerking te kunnen stellen. Wat er nog moet gebeuren in de komende jaren? Meerkerk: “Het onderwijs en de lokale overheden zouden meer betrokken moeten worden bij dit initiatief. Daar werken wij aan.” Lenssinck: “Nu bepalen wij drieën de strategie voor een belangrijk deel. Dat is ook nodig om het geheel draaiende te krijgen. Over twee jaar moeten alle deelnemende partijen gezamenlijk de regie voeren.” Philipsen: “Wij willen een beweging op gang brengen, die met grote regelmaat nieuws oplevert, waar boeren in dit gebied profijt van hebben.” Boer en adviseur zullen dus nog veel horen van dit nieuwe samenwerkingsverband.

STRIJDERS VOOR INNOVATIE

V.l.n.r. Bert Philipsen, Frank Lenssinck en Barend Meerkerk verkiezen de samenwerking in het veenweidegebied.

Foto: Geesje Rotgers